

Iz Agencije za zaštitu životne sredine “Vijestima” kazali da se u proteklim godinama toj vrsti evidencije nije pristupalo “na dovoljno profesionalan i zadovoljavajući način”. Početkom 2022. trebalo bi da bude uspostavljen registar, pa u Agenciji očekuju da u narednom periodu budu kvalitetniji evidencija zagađivača i naplata eko-naknada

Umesto oko 300.000 eura, koliko je godišnje u proseku naplaćivano zbog zagađenja životne sredine, država bi ove godine trebalo da od zagađivača, na ime redovnih i zaostalih naknada, naplati oko 1,2 miliona. Nakon što početkom 2022. uspostavi registar zagađivača i uvede i niz informacionih rješenja, u Agenciji za zaštitu životne sredine (EPA) očekuju da u narednom periodu evidencija zagađivača i naplata eko-naknada za zagađenje budu kvalitetniji.

“EPA je vršeci kontrolu naplate dugovanja iz ranijeg perioda na osnovu izdatih rešenja, u koordinaciji sa Upravom prihoda i carina, Ministarstvom ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Eko fondom, kao i u saradnji sa Upravom za inspekcijske poslove, tj. ekološkom inspekcijom, došla do podataka o neplaćenim naknadama. Naime, ukupno 32 obveznika u principu izmiruju svoje obaveze po osnovu obračunatih eko-naknada, sa prolongiranjem roka isplate kao i mogućnošću isplata na rate”, kazali su “Vijestima”.

Na ime eko-naknada, svi zagađivači su u 2021. dužni da uplate oko 1,2 miliona eura. Iz EPA su kazali da im je dosad uplaćeno malo više od pola miliona. Dodali su i da su najveći dužnici Kombinat aluminijuma Podgorica, odnosno “Uniprom” koji gazduje KAP-om, te Željezara “Tosčelik” iz Nikšića.

“Uniprom” po osnovu obračunatih i ispravki rešenja, za zagađenje duguje 833.121,24 eura, a do sada je, za dva rešenja, uplatio nepunih 138 hiljada. Zbog ispostavljenih rešenja o naplati eko-naknade za prošlu, te za 2016. i 2017, vlasnik KAP-a **Veselin Pejović** pre nekoliko dana zapretio je direktoru EPA **Milanu Gazdiću**.

Iz Agencije su “Vijestima” kazali da se u proteklim godinama toj vrsti evidencije nije pristupalo “na dovoljno profesionalan i zadovoljavajući način”, da sistematizacija nije predviđala da se neko bavi rešenjima, i najavljuju da će od 1. januara početi primena registra zagađivača, da će registar sadržati i bazu o emisijama zagađivača i javnosti omogućiti pristup informacijama o životnoj sredini.

Preporuku da uspostavi registar zagađivača životne sredine Agenciji je sredinom maja uputila Državna revizorska institucija (DRI), kroz reviziju uspeha “Efikasnost mehanizma regulacije, praćenja i izveštavanja o kvalitetu vazduha u Crnoj Gori”. Na lokalnom nivou trebalo je uspostaviti registre, a na centralnom katastar zagađivača. Kako je u reviziji DRI, pored ostalog, navedeno da EPA ne raspolaže podacima o iznosu naplaćene ekološke

naknade u periodu od 2017. do 2020, kao ni odgovarajućom evidencijom izdatih rešenja, preporučeno je i uspostavljanje adekvatne evidencije rešenja i iznosa naplaćene eko-naknade.

Preporuke se odnose na period kada je na čelu EPA bio **Nikola Medenica**.

Na pitanje o razlozima zbog kojih za period naznačen u reviziji uspeha DRI nisu valjane evidencije o iznosu naplaćene eko-naknade i ona o izdatim rešenjima, iz EPA su kazali da nisu postojali uslovi za "adekvatan unos, analizu, obradu, kao i urednu transparentnost podataka", a da "nije ni postojao akt o sistematizaciji radnih mesta kao opis obaveza službeničkih mesta, koja bi se bavila donošenjem rješenja i uspostavljanja adekvatnog mehanizma i baze podataka".

Zakon o životnoj sredini, kako su pojasnili, propisuje da Katastar zagađivača životne sredine sadrži podatke o izvorima, vrsti, količini, načinu i mestu ispuštanja, prenosu i odlaganju zagađujućih materija i otpada u životnu sredinu.

"Katastar zagađivača vodi Agencija, a zagađivači su u obavezi da Agenciji dostavljaju podatke o ispuštanju zagađujućih materija do 31. marta tekuće za prethodnu godinu. Prethodnim zakonskim rješenjem obaveza zagađivača bila [je] da se podaci o ispuštanju zagađujućih materija dostavljaju opštinama, koje su vodile Lokalne katastre zagađivača. Sakupljeni podaci dostavljani su Agenciji. Shodno navedenom, EPA raspolaže tim podacima, počev od 2009. Međutim, iz razloga nepostojanja adekvatne programske aplikacije koja bi omogućavala adekvatan unos, analizu, obradu, kao i urednu transparentnost podataka, u toku kontrole rada DRI na reviziji uspeha 'Efikasnost mehanizma regulacije, praćenja i izvještavanja o kvalitetu vazduha u Crnoj Gori' u Agenciji nije postojala konkretna evidencija izdatih rešenja. Rešenja jesu izdavana i u 2017, kao i u kasnijem periodu, na osnovu dostavljenih izveštaja, ali ne u obimu koji smo naknadno utvrdili", pojasnili su "Vijestima". Dodali su i da se, u odnosu na preporuke međunarodnih organizacija i utvrđene činjenice, tom pitanju "nije na dovoljno profesionalan i zadovoljavajući način pristupilo".

Nedostatak kadra, kako su kazali, nastojaće da koriguju donošenjem novog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta.

Dodaju i da je formirana radna grupa za uspostavljanje katastra zagađivača na nivou EPA, a da su toku aktivnosti u svrhu uspostavljanja i preciznog definisanja Registra zagađivača (PRTR) sa bazom podataka o emisijama zagađivača.

"Koji bi na efikasan način obezbijedio pristup javnosti informacijama o životnoj sredini, kao i razvijanje savremenih IT alata poput adekvatnog čuvanja i statističke obrade podataka, on-line podnošenja prijave za upis u registar, podršku za uspostavljanje sigurne veze sa EU bazama podataka, kao i identifikaciju svih potencijalnih industrijskih zagađivača. U sklopu

Registra zagađivača, čija primena je planirana od 1. januara, planirana je dorada modula za dostavljanje podataka za obračun eko naknada, kojim se želi obezbediti redovno ažuriranje podataka i formiranje adekvatne evidencije o donesenim rešenjima”, kazali su iz “Vijestima”. U toku je i usvajanje Odluke o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađivanja životne sredine, godišnje eko-naknade za postrojenja za sagorijevanje ulazne snage manje od 1mw, čijom se primenom, kako su kazali iz EPA, u narednom periodu može očekivati proširen spisak zagađivača.

“Eko-naknade zbog zagađivanja životne sredine koje se plaćaju po principu ‘zagađivač plaća’, cenimo od izuzetne važnosti, s obzirom na to da se finansiranje Fonda za zaštitu životne sredine obezbeđuje iz sredstava eko-naknada, kredita, donacija i pomoći, programa i fondova Evropske unije, Ujedinjenih nacija i međunarodnih organizacija i drugih izvora u skladu sa zakonom, u svrhu rješavanja prioriternih zadataka, poput pripreme i sprovođenja razvojnih programa i projekata na državnom i lokalnom nivou na temu očuvanja, održivog korišćenja, zaštite i unapređivanja životne sredine, očuvanja biološke, geološke i predione raznovrsnosti i racionalnog korišćenja prirodnih dobara i energije kao osnovnih uslova održivog razvoja, i ostvarivanja prava građana na zdravu životnu sredinu”, poručili su iz EPA.

I DRI ukazala na obavezu “Uniproma”

DRI je za potrebe revizije uspjeha kod EPA izvršila uvid u donesena rešenja za plaćanje eko-naknade u periodu od 2017. do 2020, a kod Uprave prihoda i Eko fonda podatke o iznosu naplaćenih sredstava. Utvrđeno je da EPA za posmatrani period ne raspolaže podacima o iznosu naplaćene eko-naknade, ali ni odgovarajućom evidencijom izdatih rešenja.

“Uvidom u dostavljena rešenja da se zaključiti da su ista donešena na bazi dostavljenih podataka od strane samih zagađivača, za period od nekoliko meseci do godinu dana, kao i da su donošena za period unapred... Dostavljeni podaci od strane Uprave prihoda pokazuju da su pojedini zagađivači vršili uplatu eko-naknade, a za iste državnom revizoru od strane Agencije nisu dostavljena rešenja. Od strane Ministarstva (ekologije) dostavljena su rešenja o poništenju rešenja Agencije prema obvezniku AD KAP i u istim je naveden obveznik ‘Uniprom’ d.o.o. Nikšić kao korisnik postrojenja. Po osnovu donešenih rešenja ‘Uniprom’ je pokrenuo spor kod nadležnog suda, međutim sud je odbio tužbe i naredio obvezniku ‘Uniprom’ da plati eko-naknadu”, piše u reviziji DRI.

Izvor: vijesti.me